



**АКТИВНОСТИ ГРАДСКОГ ЗАВОДА ЗА
ЈАВНО ЗДРАВЉЕ БЕОГРАД У ПРЕВЕНЦИЈИ
ПОВРЕДА И ПРОМОЦИЈИ БЕЗБЕДНОСТИ У
САОБРАЋАЈУ**

**ACTIVITIES OF THE INSTITUTE OF PUBLIC
HEALTH OF BELGRADE IN THE PREVENTION
OF ROAD TRAFFIC INJURIES AND ROAD
SAFETY PROMOTION**

НАДЛЕЖНОСТИ И ОБАВЕЗЕ ГЗЗГЗ БЕОГРАД

- ✓ Координација и спровођење програма превенције повреда које финансира јединица локалне самоуправе
- ✓ Координација и спровођење програма и кампања промоције здравља у заједници
- ✓ Здравствено информисање и едукација становништва
- ✓ Едукација здравствених и просветних радника и сарадника
- ✓ Праћење и анализа здравственог стања становништва
- ✓ Праћење и предлагање мера за унапређење квалитета здравствене заштите
- ✓ Спровођење истраживања у области јавног здравља
- ✓ Успостављање и развијање партнерства у заједници ради идентификације и решавања здравствених проблема становништва у складу са приоритетима

- ✓ **Закон о јавном здрављу**
- ✓ **Закон о здравственој заштити**
- ✓ **Статут ГЗЗГЗ Београд**

ЕДУКАТИВНЕ КАМПАЊЕ	Улога Градског завода за јавно здравље Београд	Резултати	Временски период
<p>Деценија акције за безбедност саобраћаја на путевима 2011-2020.</p> <p>Обележавање почетка Деценије у партнерству са: СЗО, Мин. здравља, инфраструктуре, просвете и науке, унутрашњих послова, одбране, Агенцијом за безбедност саобраћаја, АМСС, ФИА фондацијом, Црвеним Крстом Србије, НАВАК-ом</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Превод и адаптација стручне литературе • Један од организатора и учесника догађаја обележавања почетка Декаде акције за безбедност саобраћаја на путевима: <ul style="list-style-type: none"> - учешће у планирању и организацији догађаја - учешће у изради промотивног материјала - реализација догађаја 	<p>Превод две публикације: Превод Плана Деценије Акције за безбедност саобраћаја на путевима 2011-2020. и Упутства за организовање догађаја за обележавање почетка Деценије</p> <p>11. мај 2011.-догађај на Тргу Републике у Београду – обележавање почетка Деценије</p> <p>- креирани материјали за обележавање Деценије: „Заједно можемо спасити милион живота“</p> <p>-креирани материјали ГЗЗЈЗ Београд: „Возачи обратите пажњу- они су најрањивији“</p> <p>„Безбедан возач је безбедан за све“</p>	<p>јануар-мај 2011.</p>

Кампања Подизања свести о превентивним активностима које ће повећати безбедност у саобраћају и едукација јавности о различитим начинима примене мера безбедности у саобраћају

Градски завод је, под покровитељством СЗО, а у својству Колаборативног центра СЗО за превенцију повреда и промоцију безбедности, на територији града Београда спровео кампању подизања свести грађана о одабраним факторима ризика за безбедност у саобраћају - брзина, ризична понашања возача, здравствена стања и употреба лекова, која је укључивала израду едукативног материјала, писање стручних текстова за штампане и електронске медије, гостовање стручњака на различитим ТВ и радијским форматима.

Израђене брошуре:

- „Кардиоваскуларне болести и вожња“
- „Утицај лекова на безбедну вожњу“
- „Ризично понашање возача у саобраћају „
- „Вози сигурно а не брзо“

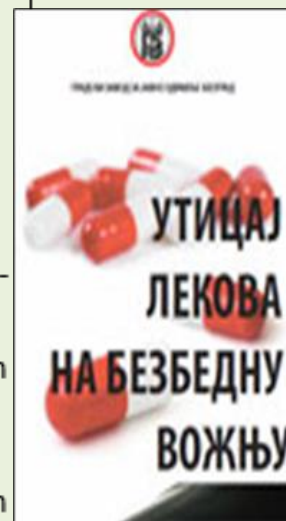
објављени текстови на сајту ГЗЗЈЗ Београд (<http://www.zdravlje.org.rs/index.php/aktuelne-vesti/406-lep-odmor-pocinje-i-zavrшава-se-bezbednim-putovanjem>

<http://www.zdravlje.org.rs/index.php/aktuelne-vesti/422-uticaj-brzine-na-bezbednost-u-saobracaju>

<http://www.zdravlje.org.rs/index.php/aktuelne-vesti/419-rizicno-ponasanje-u-voznji>)

најмање 8 текстова у штампаним медијима
најмање 4 гостовања у различитим ТВ емисијама

јун 2016-
септембар
2017.



Обележавање УН Глобалних недеља безбедности на путевима

Учешће у обележавању свих пет досадашњих Глобалних недеља

2009. -*Save lives-Youth road safety*

2013.-*Save lives-Pedestian safety*

2015.-*Save lives- Save kids lives*

2017.- *Save lives- Slow down*

2019.-*Save lives- Speak up*

2021- *Streets for life#Love 30*

- писање стручних текстова
- одржавање предавања и едукација
- организација различитих догађаја

Примери организованих догађаја и активности у оквиру ових недеља:

4 УН недеља (2017.):

- вршњачка едукација са студентима фармације на тему безбедност у саобраћају и употреба алкохола при управљању моторним возилом
- ликовна радионица са ђацима трећег разреда основне школе „Филип Филиповић“
- манифестација у ТЦ „Карабурма“
- дизајниран посебан рефлектујући стикер „Упори и сачувај живот“ који се може поставити на кациге, ранчеве, бицикле, ролере, тротинете

5 УН недеља (2019.):

догађај у сарадњи са ПУ Полетарац „Дечији глас за безбедније путеве“, који је укључивао:

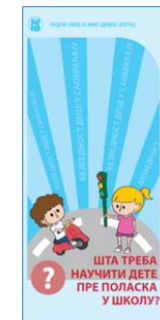
- приредбу са низом различитих сценских активности
- изложбу дечијих радова
- предавање за родитеље на тему „Безбедност деце у саобраћају“

(учествовало и присуствовало преко 120 деце и 40 родитеља)

дизајнирани материјали:

- лифлет „Шта треба научити дете пре поласка у школу“
- „Саобраћајна заклетва“

2009-2021.



Обележавање националне недеље превенције повреда у саобраћају



Активности на обележавању ове недеље према календару здравља:

- писање стручних текстова
- одржавање предавања и едукација
- организација различитих догађаја

Пример активности:

2017.- велика показна вежба на полигону саобраћајно техничке школе Земун– демонстрација вршњачке едукације из области безбедности у саобраћају широј и стручној јавности.

2019.- креирани лифлети:

- „Уморан возач-опасност на путу“
- „Апнеја у спавању- опасна поспаност за воланом“

2020-2022.- тематика у складу са епидемијом КОВИД-19 – текстови на сајту ГЗЈЗ преузети од стране штампаних и електронских медија:

- „ Безбедна вожња у доба короне- безбедност на првом месту“
- „Безбедни у возилу у доба короне- како се заштитити од инфекције“
- „Вожња бицикла у доба короне- здрав и безбедан избор“
- „ Активним транспортом до бољег здравља и мање повређивања“
- „Недеља превенције повреда у саобраћају- безбедност на два точка“
- „Безбедни на мотоциклу“
- „Безбедни на бициклу“
- „Безбедни на електричном тротинету“

сваке године- четврта недеља априла



Обележавање дана сећања на жртве саобраћајних незгода

Активности на обележавању овог датума:

- писање објави и стручних текстова
- одржавање предавања и едукација
- учешће у различитим догађајима у сарадњи са другим субјектима

текстови на сајту ГЗЈЗ Београд

подизање свести специфичних циљних група кроз различите манифестације

Пример:

новембар 2016- одржана прва вршњачка едукација из области безбедности у саобраћају

од 2011. године- трећа недеља у новембру



ИЗРАДА И РЕВИЗИЈА СТРАТЕШКИХ ДОКУМЕНАТА	Улога представника ГЗЗЈЗ Београд	Резултати	Временски период
Изrada Глобалног извештаја СЗО о стању безбедности на путевима	Координација и прикупљање података за Републику Србију за глобални извештај (национални координатор) - превод и адаптација упитника и пропратног материјала, контактирање и усклађивање кореспондената за извештај из свих релевантних институција, организација, спровођење и фацилитација консензусног састанка, израда финалног упитника за Републику Србију.	Профил и подаци за Републику Србију у сва четири Глобална извештаја СЗО о стању безбедности на путевима објављеним 2011., 2013., 2015. и 2018. године	2011.-2018. периодично, на захтев СЗО
Акциони план за безбедност саобраћаја у Републици Србији за период 2013. до 2014. године	Учешће у изради дела Акционог плана који се односи на активности здравственог сектора на захтев Министарства здравља РС	Дат предлог дефинисаних проблема у оквиру здравственог сектора које треба решити у периоду 2013.-2020. године, циљева и активности које здравствени сектор треба да реализује у оквиру Акционог плана безбедности у саобраћају за период 2013-2014. године	2012.
Стратегија безбедности саобраћаја у Београду за период 2017-2020. године - Циљеви и остварени резултати Изrada Стратегије безбедности саобраћаја града Београда, са акционим плановима, за период 2021.-2025. године	Представници ГЗЗЈЗ Београд учествовали су на свих шест округлих столова, уз представнике других институција релевантних за област безбедности у саобраћају Града Београда и ови округли столови и пратеће радионице радионице представљали су део процеса припреме предлога стратегије за период 2021-2025.	Након сваког округлог стола учесници су путем попуњавања упитника изражавали своје мишљење у вези са активностима, циљевима и индикаторима постављеним у претходној стратегији, и давали предлоге за унапређење безбедности саобраћаја, а у циљу израде нове, што ефикасније, стратегије.	2020.

ЕДУКАЦИЈА ЦИЉНИХ ГРУПА	Улога Градског завода за јавно здравље Београд	Резултати	Временски период
<p>Предавања за родитеље и запослене у предшколским установама у Београду</p> <p><i>У сарадњи са Секретаријатом града Београда за образовање и дечију заштиту</i></p>	<p>Организација и спровођење предавања „Безбедно понашање у саобраћају“ и „Превенција повреда“</p>	<p>обухваћено 17 предшколских установа у Београду</p>	<p>2015-2017.</p>
<p>Предавања и радионице за ученике V-VIII разреда у основним школама на територији града Београда</p> <p><i>У партнерству са Агенцијом за безбедност саобраћаја РС</i></p>	<p>Организација и спровођење предавања и радионица на тему „Безбедност у саобраћају“ и „Превенција злоупотребе алкохола“.</p> <p>Креирање и подела едукативно-промотивног материјала: „Тест за полагање пешачког испита“ и „Дозвола за пешаке“.</p>	<p>обухваћено 10 основних школа у Београду</p>	<p>2015-2016.</p>
<p>Вршњачка едукација средњошколаца из области безбедности у саобраћају</p> <p><i>У сарадњи са Медицинском школом „Надежда Петровић“ и Саобраћајно – техничком школом Земун</i></p>	<p>Организација и координација предавања у средњим школама у Београду које подразумева едукацију о ризичним понашањима у саобраћају од стране ученика средње техничке школе Земун и демонстрацију вештина прве помоћи, односно збрињавања повређених након саобраћајне незгоде од стране ученика средње медицинске школе.</p> <p>Израда материјала: пре и пост тест знања, евалуација.</p>	<p>13 едукација у 11 средњих школа у Београду,</p> <p>665 полазника</p>	<p>2016- 2020.</p>



КОНТИНУИРАНА МЕДИЦИНСКА ЕДУКАЦИЈА	Улога Градског завода за јавно здравље Београд	Резултати	Временски период
„Здравствени аспекти безбедног понашања у саобраћају - изазов за здравственог радника“	<p>Курс намењен лекарима, стоматолозима, медицинским сестрама, здравственим техничарима и здравственим сарадницима, акредитован од Здравственог савета Србије.</p> <p>У оквиру курса одржана су четири предавања и две радионице на тему утицаја ризичног понашања возача на безбедност у саобраћају, утицаја поремећаја здравља и специфичних психофизичких стања на безбедност у саобраћају, безбедности трудница и деце у саобраћају и утицаја алкохола и других психоактивних супстанци на безбедност вожње.</p>	<p>одржане три едукације за домове здравља на територији града Београда и заводе и институте за јавно здравље на територији Републике Србије</p> <p>број полазника- 110</p>	март 2019.- април 2020.
„Превенција повреда и аспекти безбедности у саобраћају“	<p>Курс намењен лекарима, стоматолозима, медицинским сестрама, здравственим техничарима и здравственим сарадницима, акредитован од Здравственог савета Србије.</p> <p>У оквиру курса одржана су три предавања и две радионице на тему глобалног аспекта превенције повреда у саобраћају, утицаја лекова и утицаја алкохола на безбедну вожњу.</p>	<p>одржано пет едукација за домове здравља на територији града Београда и заводе и институте за јавно здравље на територији Републике Србије</p> <p>број полазника -218</p>	јун 2017.- април 2018.
Обука тимова у школама родитељства	У оквиру дводневне обуке тимова школи родитељства међу другим предавањима која се односе на различите аспекте неге и здравља трудница, породиља и новорођенчади, одржано је и предавање « <i>Безбедно понашање у саобраћају</i> »	<p>одржано 6 едукација за тимове домова здравља у Београду - 120 полазника (16 ДЗ)</p> <p>одржане 2 едукације за <u>тимове 10</u> домова здравља из унутрашњости - 60 полазника</p> <p>едукацији присуствовала и делегација Министарства здравља Северне Македоније (око 15 представника)</p>	март 2017- фебруар 2019.



Хедонова матрица

	Домаћин (особа)	Агенс (возило, предмет)	Физичко окружење	Социоекономско окружење
Пре догађаја	Да ли је особа предодређена или превише изложена ризику?	Да ли је агенс опасан?	Да ли је окружење опасно? Могућност смањивања опасности?	Да ли околина подстиче или обесхрабрује ризична понашања и настанак опасности?
Догађај	Да ли је особа способна да толерише силу или трансфер енергије?	Да ли агенс обезбеђује заштиту?	Да ли кружење доприноси настанку повреде у току догађаја?	Да ли окружење доприноси настанку повреде током догађаја?
После догађаја	Колико је озбиљна траума или штета?	Да ли агенс доприноси повреди?	Да ли агенс доприноси трауми након догађаја?	Да ли окружење доприноси опоравку?



СПРОВОЂЕЊЕ ИСТРАЖИВАЊА	Улога Градског завода за јавно здравље Београд	Резултати	Временски период
<p>Истраживање о знању и ставовима трудница о безбедном понашању у саобраћају</p>	<p>Истраживање је спровео Центар за промоцију здравља Градског завода за јавно здравље Београд, анкетирањем трудница-корисница услуга Епидемиолошке амбуланте, у периоду 1-31 октобар 2019. године (327 испитаница)</p> <p>Циљ истраживања био је испитивање ставова и информисаности трудница о безбедном понашању у саобраћају, пре свега у возилима, како би се креирале адекватне едукативне активности и материјали у складу са истим.</p>	<p>део резултата је публикован и презентован на следећим скуповима:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 15. Међународна конференција „Безбедност саобраћаја у локалној заједници“ Врњачка Бања, јун 2020. • 9. Међународна конференција „Безбједност саобраћаја у локалној заједници“, Бања Лука, октобар 2020. <p>(у плану је припрема едукативних материјала за ову популациону групуацију , у складу са сазнањима добијеним из резултата истраживања)</p>	<p>октобар- децембар 2019 (истраживање, обрада и анализа података)</p>

МЕЂУНАРОДНЕ КОНФЕРЕНЦИЈЕ, ЕДУКАЦИЈЕ И КУРСЕВИ

<p>TEACH VIP Радионица Светске здравствене организације о превенцији и контроли повређивања на националном нивоу (Београд, Република Србија)</p>	<p>ГЗЗЈЗ Београд је у сарадњи са СЗО одржао дводневну радионицу намењену едукаторима и стручњацима из области превенције повреда и промоције здравља (едукација едукатора)</p> <p><i>TEACH-VIP представља тренинг програм који се састоји из више модула о превенцији и контроли повређивања, развијен уз помоћ глобалне мреже стручњака из области превенције повреда, а који се може применити на широк аудиторјум. Курс је намењен изградњи и јачању капацитета у превенцији насиља и повреда у државама чланицама СЗО, и представља један од алата СЗО за подршку националној примени Резолуције EUR/RC55/R9 о превенцији повреда у Европи.</i></p> <p>Циљ радионице је изградња и унапређење капацитета здравственог система, у складу са Европском политиком <i>Здравље 2020</i>.</p> <p>Представљен је и модул «Повреде у саобраћају» који је обухватао одреднице и факторе ризика, планирање и имплементацију интервенција у циљу превенције саобраћајног трауматизма и примену знања у пракси.</p>	<p>Едуковано је 24 представника из 14 завода и института за јавно здравље из целе Србије: ИЗЈЗ Србије „Др Милан Јовановић Батут“, ИЗЈЗ Ниш, ИЗЈЗ Војводине-Нови Сад, ИЗЈЗ Лесковац, ЗЗЈЗ Ужице, ЗЗЈЗ Панчево, ЗЗЈЗ Суботица, ЗЗЈЗ Нови Пазар, ЗЗЈЗ Крушевац, ЗЗЈЗ Ваљево, ЗЗЈЗ Пожаревац, и ЗЗЈЗ Тимок-Зајечар, ЗЗЈЗ Краљево и ЗЗЈЗ Сомбор.</p>	<p>Мај 2017.</p>
---	---	---	------------------

<p>TAIEX Multi-country workshop on Strengthening Injury Information Systems for Road Safety in SEE Countries (Скопје, Северна Македонија)</p>	<p>Стручњаци ГЗЗЈЗ Београд су присуствовали Међународној радионици јачања информационих система о саобраћајном трауматизму и учествовали у изради презентације за Републику Србију.</p>	<p>Презентација „Road safety monitoring in Republic of <u>Serbia</u>“ оцењена као најбоља презентација у оквиру радионице</p>	<p>Новембар 2018.</p>
--	---	---	-----------------------

<p>Међународна конференција „Безбедност саобраћаја у локалној заједници“</p>	<p>Активно учешће на овом скупу од 2012. године са усменим презентацијама радова</p>	<ul style="list-style-type: none"> • „Унапређење безбедности вулнерабилних група у саобраћају кроз рад локалне заједнице“ • „Улога здравственог сектора у примарној превенцији саобраћајног трауматизма“ (Доњи Милановац ,2012.) • „Улога локалне заједнице у превенцији повређивања старих у саобраћају“ (Дивчибаре, 2013.) • „Безбедност саобраћаја- профил Републике Србије у Глобалном извештају о стању безбедности на путевима СЗО“ • „Ризично понашање возача у Србији“ • „Представљање активности ГЗЗЈЗ Београд у превенцији повреда у саобраћају“ (Тара, 2017.) • „Утицај лекова на безбедну вожњу- превентивне активности у локалној заједници“ (Копаноник, 2018.) • „Вршњачка едукација средњошколаца о безбедности у саобраћају у Београду –мишљења, ставови, предности“ (Копаноник, 2019.) • „Информисаност и ставови трудница о безбедном понашању у саобраћају- основ за креирање здравствено –промотивних активности“ (Врњачка Бања, 2020.) • „Едукација здравствених радника и сарадника из области безбедности у саобраћају- ставови и потребе“ (Копаноник, 2021.) • „Кардиоваскуларне болести и дијабетес – утицај на безбедну вожњу“ (Врњачка Бања, 2022) • Опструктивна апнеја у спавању – утицај на здравље и безбедну вожњу • Значај здравог спавања у очувању и унапређењу здравља и безбедности у саобраћају (Копаноник,2023) 	<p>2012-2023</p>
--	--	---	------------------

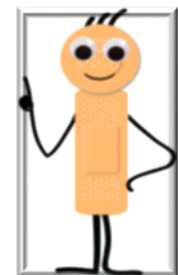
<p>Учешће на различитим стручним скуповима и догађајима у земљи и иностранству</p>	<p>Представници ГЗЗЈЗ Београд су у више наврата различитим радовима на тему безбедности у саобраћају били учесници националних и међународних конференција као и предавачи по позиву</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Међународни конгрес 47. дани превентивне медицине, Ниш 2013. усмена презентација: <i>„Улога здравственог сектора у превенцији саобраћајног трауматизма“</i> • Прва национална конференција о безбедности деце као путника – Нови Сад, 2018. предавање по позиву: <i>„Активности ГЗЗЈЗ Београд у превенцији повреда деце у саобраћају“</i> • EUSAFE 2019 Conference , Luxembourg, 2019 усмена презентација: <i>„Road traffic injuries in children in Serbia -possibility for more action“</i> • SAFETY2021-Virtual preconference Global Injury Prevention showcase 2021-“Innovation.Engagement. Action for safer future”, Australia,2021. усмена презентација: <i>“Road safety peer education in Belgrade –an example of good local practice”</i> 	<p>2013-2022</p>
---	--	---	------------------

ИМЕНОВАЊА И УЧЕШЋЕ У РАДНИМ ГРУПАМА

-Представници ГЗЗЈЗ Београд (др Марија Марковић и др Невенка Ковачевић) су именовани за **чланове Радне групе за праћење примене програма рехабилитације породица жртава саобраћајних незгода и рехабилитације починилаца саобраћајних незгода** (од 2021.)

-Представник ГЗЗЈЗ (др Марија Марковић) је **СЗО Фокал поинт при Министарству здравља РС за превенцију повреда, промоцију безбедности и рехабилитацију** (од 2017)

КРЕИРАЊЕ ИНТЕРАКТИВНИХ ЕДУКАТИВНИХ АЛАТА	Улога Градског завода за јавно здравље Београд	Резултат	Временски оквир
Мобилна апликација о повредама код деце	У оквиру нове мобилне апликације коју су креирали стручњаци ГЗЈЗ Београд у сарадњи са Црвеним крстом и лекарима специјалистима педијатрије, а која је намењена родитељима, старатељима и свима који брину о безбедности деце, повреде деце у саобраћају су постављене као једна од 11 главних тема.	Савети родитељима за унапређење безбедности деце у саобраћају као пешака, бициклиста и путника у возилима и савети како поступити у случају саобраћајне незгоде.	од новембра 2018.



„ФЛАСТЕРКО-
Повреде код деце од А до Ш“



ХВАЛА НА ПАЖЊИ

marija.markovic@zdravlje.org.rs